

**К
А
Л
Е
Н
Д
А
Р**

**Календар
Знаменні і пам'ятні дати
Одещини**

2026

Одеська область

Департамент культури, національностей, релігій та
охорони об'єктів культурної спадщини
Одеської обласної державної адміністрації

Одеська обласна універсальна наукова бібліотека
імені М. С. Грушевського

Відділ краєзнавчої літератури і бібліографії

КАЛЕНДАР

Знаменні і пам'ятні дати Одещини

2026 рік

Одеса – 2025

ЗНАМЕННІ і пам'ятні дати Одещини. 2026 рік [Текст] : календар / Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одес. облдержадмін., Одес. обл. універс. наук. б-ка імені М. С. Грушевського, Від. краєзнав. літ. і бібліогр. ; [підгот.: Т. О. Андросова, К. Г. Черненко ; допов. матеріалу: З. П. Бондаровська, О. М. Ласкевич, Л. І. Федченко ; комп'ют. набір К. Г. Черненко ; ред., верстка, обклад. О. М. Ласкевич; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2025. – 40 с. ; 15х21. – 10 прим.: б. ц.

Видання призначено на допомогу бібліотечним працівникам в підготовці заходів до відзначення знаменних дат Одещини у 2026 році, а також краєзнавцям, науковцям, усім, хто цікавиться історією краю.

© ООУНБ ім. М. Грушевського, 2025

Зам. № 40 від 24.11.2025 р.

Тираж 10 прим.

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ 2026 РОКУ

СІЧЕНЬ

1

210 років (1816) тому градоначальником Одеси призначений граф **Олександр Федорович ЛАНЖЕРОН**.

70 років від дня народження **Віктора Миколайовича РИХЛЕЦЬКОГО** (1956), кандидата медичних наук, лікаря, автора 122 наукових праць в галузі практичної та теоретичної медицини, автора та співавтора 8 книг по історії міста Балти та краєзнавчих нарисів.

2

190 років від дня народження **Менделе МОЙХЕР-СФОРІМА** (Шолом Яків Бройде) (1836-1917), засновника нової єврейської літератури. Жив в Одесі у 1881-1917 рр.

6

75 років від дня народження **Станіслава Антоновича КОВАЛЕВСЬКОГО** (1951), українського оперного співака, актора театру та кіно, заслуженого артиста України (1993). Соліст Одеського академічного театру музичної комедії імені Михайла Водяного. Професор Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової.

10

125 років від дня народження **Едуарда Едуардовича ГЕШЕЛЕ** (1901-1978), доктора біологічних наук, професора, видатного фітопатолога. Народився в Одесі.

12

30 років від дня народження **Василя Івановича СТРАТУЛАТА** (1996-2023), учасника російсько-української війни, уродженця сел. Буджак (нині – Буджацької селищної громади Болградського району Одеської області).

170 років від дня народження **Василя Миколайовича МОЧУЛЬСЬКОГО** (1856-1920), літературознавця, мовознавця, професора (1893). Народився в с. Ананіївка (нині – с. Стрюкове Стрюківської сільської громади Березівського району Одеської області).

120 років тому (1906) вийшов перший номер газети «Народное дело». Це була перша спроба видання в Одесі української газети, у якій більша частина матеріалу була подана українською мовою. Редагував видання **І. М. Луценко**. Перший та єдиний номер зберігається в Одеській національній науковій бібліотеці.

95 років від дня народження **Адольфа Івановича ЛОЗИ** (1931-2004), народного художника України (1997). Закінчив Одеське художнє училище (нині – Одеський художній фаховий коледж імені М. Б. Грекова) (1959). У 1993-2001 рр. був головою Одеської обласної організації Національної спілки художників України.

95 років від дня народження **Ігоря Олександровича ДІДУРКА** (1931), балетмейстера, заслуженого діяча мистецтв України (2001). Служить в Одеському академічному театрі музичної комедії імені Михайла Водяного, обіймав посаду головного балетмейстера театру. Народився в Одесі.

120 років від дня народження **Ноте ЛУР'Є** (1906-1987), прозаїка, одного з засновників єврейської літератури. Жив в Одесі з 1931 по 1941 рр.

110 років від дня народження **Людмили Наумівни ГІНЗБУРГ** (1916-2001), піаністки, педагога, професора (1989), заслуженої артистки України (1989), лауреата Всеукраїнського конкурсу піаністів (1934). До 2001 року була завідувачем кафедри спеціального фортепіано Одеської консерваторії (нині Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової).

75 років від дня народження **В'ячеслава Григоровича КУШНІРА** (1951), історика, голови правління Одеської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, декана факультету історії та філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, доктора історичних наук, заслуженого працівника освіти України. Народився с. Стримба (нині – Кодимської міської громади Подільського району Одеської області).

135 років від дня народження **Павла Григоровича ТИЧИНИ** (1891-1967), українського поета, державного та громадського діяча, академіка АН УРСР (1929). Багаторазово відвідував Одесу, публікувався в першому одеському українському журналі «Основа» (1915).

95 років від дня народження **Євгена Васильовича ДОДІНА** (1931-2020), одеського юриста, криміналіста, доктора юридичних наук, професора (1977), викладача, заслуженого діяча науки і техніки України (1997).

100 років від дня народження **Ніни Антонівни СТРОКАТОЇ (Караванської, Строкатової)** (1926-1998), української мікробіологині, дисидентки, громадської діячки. Співзасновниця об'єднання діячів українського правозахисного руху – Української Гельсінської групи (УГГ). Дружина **С. І. Караванського**. Народилася в Одесі.

У січні також виповнюється:

65 років тому (1961) засновано місто і порт Іллічівськ (нині – м. Чорноморськ Чорноморської міської громади Одеського району).

ЛЮТИЙ

120 років від дня народження **Броніслави Григорівни МИХАЛЕВИЧ** (1906-1980), української акторки, заслуженої артистки України (1946). У 1934-1970 рр. – акторка Одеського українського музично-драматичного театру (нині – Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька).

110 років від дня народження **Володимира Опанасовича ШВЕЦЯ** (1916-1991), композитора, педагога, вчителя музичної літератури музичної школи-інтернату для обдарованих дітей імені П. С. Столярського (нині – Одеський державний музичний ліцей імені професора П. С. Столярського). Єдиний в історії Одеси ХХ сторіччя, що вів свої записи життєпису упродовж 50 років. Щоденник став основою видання серії книг «Реквієм ХХ сторіччя», автором якої є його учень **В. О. Смірнов**.

3

75 років від дня народження **Олександра Петровича ТОКАРЕВА** (1951), скульптора, заслуженого художника України. Лауреат конкурсу «Твої імена, Одесо» (2000), Дерибасівської премії (2004).

4

180 років від дня народження **Миколи Олексійовича УМОВА** (1846-1915), видатного фізика, працював в Одеському університеті (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова).

6

165 років від дня народження **Миколи Дмитровича ЗЕЛІНСЬКОГО** (1861-1953), академіка, хіміка-органіка. Жив та навчався в Одесі. Закінчив Одеський університет (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова).

100 років від дня народження **Юрія Володимировича ЗНАТОКОВА** (1926-1998), композитора, заслуженого діяча мистецтв України. Закінчив Одеську консерваторію (нині – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової) (1951). Жив і працював в Одесі.

9

10 років від часу створення (2016) першого в Україні професійного шкільного Інтернет-телебачення при Рішельєвському науковому ліцеї.

14

150 років від дня народження **Олексія Васильовича ГАНЗЕНА** (1876-1937), живописця. Народився в Одесі.

16

35 років тому (1991) вийшов перший номер газети «Порто-Франко». Редактор та засновник **Аркадій Рибак**.

18

120 років тому (1906) вийшов перший номер політичної, економічної, наукової, літературної газети «Вісті», яку видавало товариство «Просвіта» в м. Одесі.

19

160 років (1866) від початку газового освітлення на вулицях Одеси.

135 років тому (1891) на гроші **Григорія МАЗУЛ** було відкрито першу безплатну народну читальню (нині – Центральна міська бібліотека імені Івана Франка).

100 років від дня народження **Михайла Борисовича ІВНИЦЬКОГО** (1926-1996), українського художника в галузі театраль-но-декораційного мистецтва, заслуженого художника України (1980). Працював в Одеському драматичному театрі (нині – Одеський обласний академічний драматичний театр), Одеському театрі музкомедії (нині – Одеський академічний театр музичної комедії імені Михайла Водяного), в Одеському українському драматичному театрі (нині – Одеський академічний українському музично-драматичний театр імені В. Василька).

20

175 років від дня народження **Ромула Олександровича ПРЕНДЕЛЯ** (1851-1904), геолога, мінералога, кристалографа, професора Одеського університету (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова).

25

155 років від дня народження **Лесі УКРАЇНКИ** (**Лариса Петрівна Косач**) (1871-1913), видатної української поетеси, письменниці, перекладачки. Відвідувала Одесу у 1888, 1910, 1913 рр. Друкувалась в одеському журналі «Южные записки».

125 років від дня народження **Михайла Степановича ГРИШКА** (1901-1973), народного артиста СРСР, оперного співака. Закінчив (1927) Одеський музично-драматичний інститут (нині – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової). У **1925-1927** рр. – соліст Одеського театру опери та балету (нині – Одеський національний академічний театр опери та балету).

БЕРЕЗЕНЬ

3

95 років від дня народження **Станіслава Савича СТРИЖЕНЮКА** (1931), поета, публіциста, перекладача. Був головним редактором Одеської кіностудії художніх фільмів (1966-1969), редактором альманаху «Горизонт». Лауреат премії імені П. Тичини «Чуття єдиної родини» (1985). Член Одеської обласної організації національної Спілки письменників України в Одеській області з 1959. Живе і працює в Одесі.

5

160 років від дня народження **Євгена Володимировича ВАСЬКОВСЬКОГО** (1866-1942), українського правознавця, професора, вченого в області цивільного права, представника Одеської школи права. Народився в м. Аккерман (нині – м. Білгород-Дністровський Білгород-Дністровської міської громади Білгород-Дністровського району Одеської області).

7

105 років від дня народження **Ігоря Михайловича АСЄЄВА** (1921-1996), композитора, заслуженого діяча мистецтв України (1993). З **1989** р. був доцентом Одеської консерваторії (нині – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової).

12

85 років від дня народження **Анатолія Миколайовича ДРИЖЕНКА** (1941-2024), українського актора театру та кіно, народного артиста України. Служив в Одеському академічному українському музично-драматичному театрі імені В. Василька.

135 років від дня народження **Амвросія Максиміліановича БУЧМИ** (1891-1957), народного артиста України, театального педагога. З 1924 по 1931 рр. жив та працював в Одесі.

110 років від дня народження **Віктора Арнольдовича БЕРШАДСЬКОГО** (1916-1972), поета. Член Національної спілки письменників України з 1939 р. Народився та жив в Одесі.

115 років від дня народження **Олександра Устимовича ЛУЦЕНКА** (1911-2001), актора театру та кіно, народного артиста України (1971). Служив в Одеському академічному українському музично-драматичному театрі імені В. Василька.

195 років від дня народження **Олександра Йосиповича БЕРНАРДАЦІ** (1831-1907), архітектора. Створив десятки видатних споруд, в тому числі будівлю Нової біржі, університетські клініки, залізничний вокзал. Жив і працював в Одесі з 1878 по 1907 рр.

105 років від дня народження **Олексія Миколайовича ПОТЬОМКІНА** (1921-2003), почесного громадянина м. Балти (нині – Балтської міської громади Подільського району Одеської області) та м. Подільськ (нині – Подільської міської громади Подільського району Одеської області).

210 років від дня народження **Василя Васильовича ГРИГОР'ЄВА** (1816-1881), одного з перших одеських вчених сходознавців (орієнталістів). Протягом п'яти років був професором східних мов Одеського Рішельєвського ліцею.

У березні також виповнюється:

55 років тому (1971) заснований Білгород-Дністровський морський торговельний порт.

КВІТЕНЬ

1

День гумору (започатковано як свято гумору «Одеська гуморина» у 1973 році).

2

115 років тому (1911) вийшов перший номер одеського щотижневого журналу «Крокодил» (1911 – червень 1912). Останній номер «Крокодила» датований червнем 1912 р. Редакція журналу знаходилася по вул. Гаванній, 13. Видавали журнал художник **Ф. Сегаль** та журналіст **Б. Фліт**.

80 років тому (1946) вийшов перший номер Миколаївської районної газети «Червоний прапор» (з 1990 р. – «Миколаївський вісник»).

3

130 років від дня народження **Лева Йосиповича РУБЕНЧИКА** (1896-1988), вченого-мікробіолога, педагога. В 1927-1932 рр. – професор Одеського інституту технології зерна (нині – Одеський національний технологічний університет), в 1933-1944 рр. – професор Одеського державного університету (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова). Народився в Одесі.

4

115 років тому (1911) громадівці, колишні просвітяни Одеси відкрили з дозволу влади товариство «Українська хата».

90 років від дня заснування Інституту експериментальної офтальмології в Одесі (1936) (нині – Державна Установа «Інститут очних хвороб і тканинної терапії імені В. П. Філатова Національної академії медичних наук України»).

5

145 років від дня народження **Олексія Карповича АЛЕКСЄЄВА** (1881-1938), палеонтолога, професора, доктора геолого-мінералогічних наук. Викладав в Одеському інституті народної освіти (нині – Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського) (1920-1929). Народився в Одесі.

90 років від дня народження **Володимира Олександровича СМІРНОВА** (1936-2021), автора серії книг «Реквієм ХХ сторіччя» (2001-2018), заступника Голови Правління ГО «Одеський Меморіал».

6

190 років від дня народження **Миколи Васильовича СКЛІФОВСЬКОГО** (1836-1904), всесвітньо відомого хірурга. Очолював перше хірургічне відділення Одеської міської лікарні (1859-1870).

10

День визволення Одеси від нацистських окупантів (82 роки від визволення Одеси (1944)).

105 років від дня народження **Ніни Андріївни ОНІЛОВОЇ** (1921-1942), військовослужбовиці, кулеметниці, старшого сержанта, захисниці Одеси. Народилася в с. Новомиколаївка (нині – Захарівської селищної громади Роздільнянського району Одеської області).

80 років від дня народження **Богдана Івановича СУШИНСЬКОГО** (1946-2020), українського письменника, журналіста, редактора, літературознавця, громадського діяча. Був головою правління Одеської обласної організації Національної спілки письменників України в Одеській області (1990-2002). Вчився та працював в Одесі.

18

80 років від часу створення (1946) Ізмаїльського історичного музею.

20

100 років тому (1926) вперше на одеських вулицях з'явилися автобуси.

23

130 років від дня народження **Дмитра Дмитровича МАКСУТОВА** (1896-1964), вченого в галузі астрономічної оптики. Очолював оптичну майстерню в Одеському фізико-математичному інституті (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова) (1927-1930). Народився в Одесі.

100 років від дня народження **Віктора Михайловича АЛОЇНА** (1931-2002), українського актора, режисера, заслуженого артиста України (1974). Служив в Одеському театрі музичної комедії (нині – Одеський академічний театр музичної комедії імені Михайла Водяного). Похований в Одесі.

У квітні також виповнюється:

180 років (1846) від часу відкриття готелю «Лондонська».

50 років (1976) від часу відкриття Одеської спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву з фігурного катання на ковзанах «Крижинка».

35 років тому (1991) почала виходити щомісячна газета «Дачник».

ТРАВЕНЬ

1

115 років від дня народження **Миколи Івановича БУРБАКА** (1911-1988), письменника. Був членом Національної спілки письменників України (з 1957 р.). Народився в Одесі.

70 років тому відбулася перша одеська телетрансляція (1956).

3

220 років від дня народження **Миколи Никифоровича МУРЗАКЕВИЧА** (1806-1888), історика, археолога. Був професором (1840) та директором Рішельєвського ліцею (1853). Один з засновників Одеського товариства історії та старожитностей (1839). Йому належить заслуга першого археологічного вивчення острова Зміїний (1841).

110 років від дня народження **Михайла Юхимовича РАКОВСЬКОГО** (1916-2003), доктора історичних наук, професора Одеського державного університету імені І. І. Мечникова (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова).

5

95 років з виходу першого номера районної газети «Вперед» (1931) (Роздільнянський район).

6

90 років від дня народження **Олександра Олександровича КРАСOTOBA** (1936-2007), композитора, заслуженого діяча мистецтв України (1987). Засновник південноукраїнської композиторської школи. З 1991 р. професор Одеської державної консерваторії імені А. В. Нежданової (нині – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової).

70 років від дня відкриття (1956) Одеського історико-краєзнавчого музею.

14

115 років тому (1911) відбулись перші організовані збори Одеського бібліографічного товариства.

16

105 років від часу заснування (1921) Одеського інституту народного господарства (нині – Одеський національний економічний університет).

18

115 років від дня народження **Миколи Артуровича ГЕФТА** (1911-1944), розвідника, учасника одеського підпілля.

90 років від дня народження **Володимира Броніславовича БІЛІНСЬКОГО** (1936-2022), українського письменника, історика, розвідувача російських історичних міфів, автора унікальних книг по історії України, в тому числі про Одеську область.

90 років (1936) тому відкрився стадіон імені С. В. Косіора в парку імені Т. Г. Шевченка (нині – стадіон «Чорноморець»).

19

Започатковано **День першої письмової згадки про порт (Кочубіїв, Качібей, Хаджибей)** (Рішення Одеської міської ради № 3782-VIII від 19.11.2025).

95 років від дня народження **Аркадія Юхимовича МАЦІЄВСЬКОГО** (1931-2006), скульптора. В 1953 р. закінчив Одеське художнє училище (нині – Одеський художній фаховий коледж імені М. Б. Грекова). Був членом Національної спілки художників України (з 1964 р.). Народився у с. Бобрин Перший Любашівської селищної територіальної громади Подільського району Одеської області.

21

165 років від дня народження **Георгія Георгійовича ДЕ-МЕТЦА** (1861-1947), фізика, професора. Народився в Одесі.

22

280 років від часу заснування (1746) міста Вилкове Вилківської міської територіальної громади Ізмаїльського району Одеської області.

205 років від часу заснування (1821) с. Вигода (нині – Вигодянської сільської громади Одеського району Одеської області).

120 років від дня народження **Володимира Сергійовича МАРТИНОВСЬКОГО** (1906-1973), українського вченого в галузі технічної термодинаміки і холодильної техніки, заслуженого діяча науки і техніки України.

24

175 років від дня народження **Володимира Миколайовича ПАЛАУЗОВА** (1851-1902), українського правознавця, професора, відомого фахівця у галузі кримінального права та процесу, викладача, представника Одеської школи права. Народився в Одесі.

50 років від дня народження **Володимира КОЗОВЯКІНА** (1976-2022), учасника російсько-української війни, жителя с. Новоселівка (нині – Великомихайлівської селищної територіальної громади Роздільнянського району Одеської області).

25

160 років від дня народження **Петра Євгеновича КАЗАНСЬКОГО** (1866-1947), українського правознавця, професора міжнародного права, вченого та представника Одеської школи права.

80 років від дня народження Станіслава Миколайовича ЗАЙЦЕВА (1946), українського художника театру, заслуженого художника України (2001), головного художника Одеського академічного театру музичної комедії імені Михайла Водяного. Народився в Одесі.

ЧЕРВЕНЬ

1

150 років від дня народження Ганни Юхимівни МЕЩЕРСЬКОЇ (Пашенко) (1876-1951), української акторки, народної артистки України (1946). Служила у 1927-1951 рр. в Одеському українському театрі (нині – Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька).

105 років від дня народження Генріха Романовича ОСТАШЕВСЬКОГО (1921-2004), українського актора, народного артиста України. Служив в Одеському академічному українському музично-драматичному театрі імені В. Василька. Народився в Одесі.

95 років від дня народження Володимира Яковича БРОВЧЕНКА (1931-2013), поета, громадського діяча, заслуженого діяча мистецтв України (1996), члена Національної спілки письменників України з 1958 р. Вчився в Одесі, друкувався в одеській україномовній газеті «Чорноморська комуна» (нині – «Чорноморські новини»).

2

105 років від дня народження Михайла Ілліча ШИЛОВА (1921-1941), пілота 69-го авіаційного полку окремої Приморської армії, лейтенанта, учасника оборони Одеси. Похований в Одесі.

75 років від дня народження Людмила Михайлівна ДОВГАНЬ (1951), української оперної та камерної співачки, педагога, професора, народної артистки України (1999). Солістка Одеського театру опери та балету (1979-1985), провідна солістка Одеської філармонії (з 1991 р.). Завідувала кафедрою оперної підготовки Одеської державної консерваторії імені А. В. Нежданової (нині – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової) (2005).

80 років від дня народження **Володимира Олексійовича ІВАНИЦІ** (1946), мікробіолога, доктора біологічних наук (1996), професора (1997), члена-кореспондента НАНУ (2018) заслуженого діяча науки і техніки України (2003). Закінчив Одеський університет (1974), де й працює з 1979 р. Нині – проректор з питань науки, технологій та впровадження наукових розробок (з 1997 р.), керівник наукової школи «Морська мікробіологія і екологічна біотехнологія».

130 років від дня народження **Михайла Павловича АЛЕКСЄЄВА** (1896-1981), літературознавця, мистецтвознавця, академіка. Завідував бібліографічним відділом Одеської міської публічної бібліотеки (нині – Одеська національна наукова бібліотека) (1924-1927). Брав участь у діяльності Одеського відділення Всеукраїнської асоціації сходознавства.

105 років від дня народження **Володимира Петровича ГЕТЬМАНА** (1921-2003), поета. Народився в с. Маяки (нині – Маяківської сільської територіальної громади Одеського району Одеської області). Відзначений урядовими нагородами. Був членом Національної спілки письменників України з 1952 р. Жив і працював в Одесі.

100 років від дня народження **Ігоря Михайловича НЄВЄРОВА** (1926-1995), поета, прозаїка, сценариста, редактора Одеської кіностудії. Жив та творив в Одесі. Був членом Національної спілки письменників України з 1965 р.

95 років від дня народження **Валентини Порфирівни ТУЗ** (1931-1993), української акторки, народної артистки України (1972). Служила з 1954 р. в Одеському українському театрі (нині – Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька).

140 років тому (1886) в Одесі відкрито бактеріологічну станцію. Сьогодні її функції виконує ДУ «Український науково-дослідний протичумний інститут імені І. І. Мечникова МОЗ України».

180 років тому (1846) засновано постійне пароплавне сполучення між Одесою, Ізмаїлом, Рені та Галацом (Румунія).

У червні також виповнюється:

70 років (1956) тому побудована лікарня в с. Гандрабури (нині – Ананьївської міської громади Подільського району Одеської області).

ЛИПЕНЬ

6

215 років тому (1811) вулиця Гімназична стала називатися Дерибасівською.

8

90 років від дня народження **Алли Борисівна ТОНСЬКОЇ** (1936-2018), засновниці унікального Музею історії політичних репресій 1917-1991 років в Одесі.

12

150 років від дня народження **Сергія Ісайовича УТОЧКІНА** (1876-1916), одесита, спортсмена-авіатора, який виконав свій перший політ в Одесі 15 березня 1910 р.

17

40 років від дня народження **Іллі Ілліча ЖЕЛЄВА** (1986-2023), учасника російсько-української війни, уродженця с. Дельжилер (нині – Татарбунарської міської громади Білгород-Дністровського району Одеської області).

19

40 років від дня народження **Олександра Івановича КРОЧМАРЮКА** (1986-2023), учасника російсько-української війни, уродженця с. Новодолинське (нині – Буджацької селищної громади Болградського району Одеської області).

20

65 років від дня народження **Юлії Борисівни СКАРГИ** (1961), української актриси театру і кіно, заслуженої артистки України. Служить в Одеському обласному академічному драматичному театрі.

22

80 років від дня народження **Наталії Здиславівни БАРИШЕВОЇ** (1946), балерини, заслуженої артистки України (1972), народної артистки України (1979). Народилася в Одесі.

25

160 років від дня народження **Михайла Георгійовича ПОПРУЖЕНКА** (1866-1944), історика, літературознавця. У 1896-1919 рр. очолював Одеську міську публічну бібліотеку (нині – Одеська національна наукова бібліотека).

26

180 років від дня народження **Валер'яна Миколайовича ЛІГІНА** (1846-1900), механіка, математика, громадського діяча. Заслужений професор Одеського університету (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова) (з 1895 р.). У 1895-1897 рр. – міський голова Одеси.

27

150 років від дня народження **Володимира Петровича ВОРОБІЙОВА** (1876-1937), українського вченого-анатома, академіка. Народився в Одесі.

СЕРПЕНЬ

1

90 років від дня народження **Маргарити Олександрівни ПРЕСІЧ** (1936-2011), української актриси театру та кіно, заслуженої артистки України (2010). Служила в Одеському академічному українському музично-драматичному театрі імені В. Василька.

2

150 років тому (1876) було створено благодійну жіночу громаду в м. Болграді (нині – Болградської міської громади Болградського району Одеської області).

5

115 років від дня народження **Івана Васильовича МАВРОДІ** (1911-1981), болгарський письменник в Україні. Перекладач українською мовою болгарської літератури. Народився в с. Знам'янка (нині – Знам'янської сільської об'єднаної громади Березівського району Одеської області).

6

195 років від дня народження **Григорія Григоровича МАРАЗЛІ** (1831-1907), видатного громадського діяча, мецената. У 1878-1895 рр. був міським головою Одеси. Народився в Одесі.

140 років від дня народження **Степана Корнійовича БОНДАРЧУКА** (1886-1970), актора, режисера курбасівської школи, театрального діяча. Очолював шосту театральну майстерню «Березіль» в Одесі (1924–1925).

10

225 років від дня народження **Павла Євстахійовича КОЦЕБУ** (1801-1884), першого командувача військами Одеського військового округу (1862-1874).

12

105 років від дня народження **Миколи Олексійовича ТАРАНЕНКА** (1936-2004), українського театрального режисера, заслуженого діяча мистецтв України. Ставив спектаклі на сцені Одеського українського театру (нині – Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька).

15

155 років від часу відкриття (1871) в Одесі астрономічної обсерваторії (нині – Науково-дослідний інститут «Астрономічна обсерваторія» Одеського національного університету імені І. І. Мечникова).

5 років від часу відкриття (2021) Музею української книги Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки імені М. С. Грушевського.

205 років від часу заснування (1821) м. Болград (нині – Болградської міської громади Болградського району Одеської області).

130 років від дня народження **Володимира Михайловича СИНІЦЬКОГО** (1896-1986) одеського живописця. Народився в с. Курісове-Покровське (нині – с. Покровське Курісовської сільської громади Березівського району Одеської області).

170 років від дня народження **Івана Яковича ФРАНКА** (1856-1916), видатного українського письменника. В Одесі був у 1909 р.

ВЕРЕСЕНЬ

День міста

Започатковано **День міста-побратима та міста-партнера** (Рішення Одеської міської ради № 3782-VIII від 19.11.2025).

165 років від дня народження **Михайла Андрійовича БЕРКАСА** (1861-1919), живописця. Народився в Одесі.

135 років (1891) від часу заснування Одеського фотографічного товариства. Серед засновників були такі відомі люди як **Г. Г. Маразлі, О. А. Вериги та М. В. Шимановський**.

30 років тому (1996) відкрито «Будинок з ангелом», дитячий реабілітаційний центр при Одеському обласному благодійному фонді «Майбутнє». Фундатором Центру та Головою правління фонду був **Борис Давидович ЛИТВАК** (1930-2014).

4

90 років від дня народження **Віктора Іларіоновича ДЗЮБИ** (1936-2004), одеського поета. Був членом Національної спілки письменників України з 1990 р.

6

85 років від дня народження **Шаміля Джамашевича КУРМАШЕВА** (1941), фізика, викладача одеських вищих навчальних закладів, вченого, академіка Академії зв'язку України, доктора фізико-математичних наук (1988), професора (1998), лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки (2009). Обіймав посаду завідувача науково-дослідної лабораторії сенсорної електроніки та високочастотних технологій Одеського державного університету (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова) (1990-2011), одночасно за сумісністю – професор кафедри фізики оптичного зв'язку Одеської національної академії зв'язку імені О. С. Попова (нині – Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку).

10

110 років від дня народження **Генріха Володимировича ТОПУЗА** (1916-1999), художника, реставратора, педагога, одного з найвидатніших архітекторів Одеси.

11

15 років (2011) від часу відкриття етнографічного музею «Башина кьща» у с. Залізничне (нині – Болградської міської громади Болградського району Одеської області).

15

105 років від дня народження **Анатолія Юхимовича БІЛОСТОЦЬКОГО** (1921-1993), скульптора, народного художника України (1974). Народився в Одесі.

105 років тому (**1926**) в Одесі відбувся Перший Всеукраїнський з'їзд хірургічної спільноти України.

17

90 років від дня народження **Юрія Борисовича ТОПУЗОВА** (1936-2023), заслуженого діяча мистецтв України, багаторічного головного хормейстера Одеського академічного театру музичної комедії імені Михайла Водяного (1973-2017).

20

115 років від дня народження **Михайла Михайловича БОЖІЯ** (1911-1990), українського живописця, заслуженого діяча мистецтв України (1957), народного художника України (1960). Жив і працював в Одесі.

21

15 років тому (2011) відкрито Хату-музей «Българска къща» у с. Баннівка (нині – Василівської сільської громади Болградського району Одеської області).

25

260 років від дня народження герцога **Армана-Емманюеля дю Плессі де РІШЕЛЬЄ** (1766-1822), першого градоначальника Одеси (1803-1814).

29

160 років від дня народження **Михайла Сергійовича ГРУШЕВСЬКОГО** (1866-1934), історика, організатора української науки, літературознавця, публіциста, політичного, громадського і державного діяча. 8 липня 1998 р. Постановою Кабінету Міністрів України Одеській обласній універсальній науковій бібліотеці було присвоєно ім'я Михайла Грушевського.

ЖОВТЕНЬ

7

125 років від дня народження **Валентина Соломоновича КОФМАНА** (1901-1942), легендарного одеського хірурга, професора Одеського медичного університету (нині – Одеський національний медичний університет).

175 років від дня народження **Франца Михайловича КАМЕНСЬКОГО** (1851-1912), ботаніка, морфолога, систематика. Професор кафедри ботаніки в Одеському університеті (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова).

13

145 років від дня народження **Марка Абрамовича АГАНІНА** (1876-1940), геофізика, професора, члена-кореспондента Академії наук України (1936). Народився в Одесі.

90 років від дня народження **Дмитра Павловича УРСУ** (1936-2017), українського історика, африканіста, фахівця з історії Криму та кримських татар. Був професором, доктором історичних наук Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

15

115 років від дня народження **Романа Олексійовича ШУВАЛОВА** (1911-2002), одеського краєзнавця, представника Одеського товариства охорони пам'яток історії та культури. Входив до складу робочої групи з укладання «Книги Пам'яті» Одеси та Одеської області.

80 років тому (1946) в м. Ананьєві (нині – Ананьївської міської громади Подільського району Одеської області) почала працювати центральна районна бібліотека (нині – КУ «Публічна бібліотека Ананьївської міської ради»).

35 років від дня народження **В'ячеслава Івановича КАЗАКОВА** (1991-2023), учасника російсько-української війни, уродженця с. Підгірне (нині – Тарутинської селищної громади Болградського району Одеської області).

16

210 років від часу відкриття (1816) першої прикордонної поштової контори в Одесі.

19

110 років від дня народження **Еміля Григоровича ГІЛЕЛЬСА** (1916-1985), українського піаніста, педагога, народного артиста (1954). Народився в Одесі.

100 років від дня народження **Костянтина Володимировича ФІЛАТОВА** (1926-2006), живописця, заслуженого художника України (1974), лауреата Державної премії України імені Т. Г. Шевченка (1972). Закінчив Одеське художнє училище (нині – Одеський художній фаховий коледж імені М. Б. Грекова) (1955 р.), де обіймав посаду викладача (1970-1974).

140 років від дня народження **Семена Ісааковича ВОЛЬФКОВИЧА** (1896-1980), відомого хіміка-неорганіка, академіка (1946). Народився в м. Ананьїв (нині – Ананьївської міської громади Подільського району Одеської області).

90 років від дня народження **Лідії Павлівни НІКІФОРЧУК** (1936), юриста, адвоката, викладача Одеського державного університету імені І. І. Мечникова (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова), отримала почесне звання «Заслужений юрист України» (2009).

40 років від дня народження **Володимира БАЛИШЕВА** (1986-2022), учасника російсько-української війни, жителя с. Йосипівка (нині – Захарівської селищної громади Роздільнянського району Одеської області).

130 років від дня народження **Льва Ісайовича СЛАВІНА** (1896-1984), прозаїка, драматурга. Народився в Одесі.

ЛИСТОПАД

165 років від дня народження **Людмили Олексіївни ВАСИЛЕВСЬКОЇ (Дніпрової Чайки)** (1861-1927), української письменниці та драматурга. Навчалася в Одеській гімназії.

3

155 років від часу від часу відкриття (1871) Ремісної школи підготовки кадрів для Одеської залізниці (згодом перейменована в «Технічне училище» (1878), «Одеський залізничний технікум за механічним фахом» (1921), нині – Одеський фаховий коледж транспортних технологій).

4

80 років від дня народження **Ігоря Миколайовича РАВИЦЬКОГО** (1946-2017), українського театрального режисера, народного артиста України (2000). З 1988 р. – художній керівник Одеського академічного українського музично-драматичного театру імені В. Василька.

5

95 років від дня заснування районної газети «Окнянський вісник» (1931) (Подільський район Одеської області).

6

90 років від дня народження **Зінаїди Іванівни ЖИЛНОЇ** (1936), хіміка-органіка, фармацевта, викладачки. Закінчила у 1964 р. Одеський університет (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова). Відтоді там й працює: у 1975-1985 рр. – завідувач сектору синтезу транквілізаторів; у 1985 р. – завідувач лабораторії синтезу лікарських препаратів. Нагороджена орденом «Знак Пошани» (1996), професор, доктор хімічних наук (1992).

7

150 років від дня народження **Костянтина Костянтиновича ПІГРОВА** (1876-1962), хорового диригента, педагога, заслуженого діяча мистецтв України (1956), професора Одеської консерваторії (нині – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової).

10

190 років від дня народження **Миколи Львовича ДЮВЕРНУА** (1836-1906), українського правознавця, професора римського права, вченого та представника Одеської школи права.

90 років від дня народження **Андрія Петровича ГОНЧАРА** (1936), актора, народного артиста України (1981), лауреата Державної премії України імені Т. Г. Шевченка (1982). Служить в Одеському академічному театрі юного глядача.

13

145 років від дня народження **Михайла Никифоровича ЄФІМОВА** (1881-1919), авіатора, механіка, спортсмена, одного з перших пілотів початку ХХ століття. У 1891-1902 рр. вчився та жив в Одесі.

21

90 років від дня народження **Олександра Яковича САЛІКА** (1936-1998), військового диригента, народного артиста України (1990), викладача диригування, професора Одеської державної консерваторії імені А. В. Нежданової (нині – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової). Народився в м. Ананіїв (нині – Ананіївської міської громади Подільського району Одеської області).

30

155 років від дня народження **Петра Соломоновича СТОЛЯРСЬКОГО** (1871-1944), відомого українського скрипаля та педагога, народного артиста України (1939). У 1911 р. заснував в Одесі приватну музичну школу, на базі якої було створено спеціалізовану музичну школу для обдарованих дітей (1933) (нині – Одеський державний музичний ліцей імені професора П. С. Столярського).

100 років від дня народження **Людмили Іванівни САТОСОВОЇ** (1926-2008), театральної актриси, народної артистки України (1965). Була солісткою Одеського театру музкомедії (нині – Одеський академічний театр музичної комедії імені Михайла Водяного) (1960-1989), ведучою актрисою муніципального шоу-театру «Рішельє» (1989-1994), Одеського драматичного театру (нині – Одеський обласний академічний драматичний театр) (з 1996 р.).

У листопаді також виповнюється:

60 років (1966) з часу створення Одеської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії і культури.

ГРУДЕНЬ

6

155 років від дня народження **Миколи Кіндратовича ВОРОНОГО** (1871-1938), поета, митця, перекладача, театрознавця, театрального режисера, громадського діяча. В 1902-1904 рр. перебував в Одесі, де видавав альманах «З-над хмар і долин» (1903).

9

150 років (1876) від часу створення Одеського бальнеологічного товариства для вивчення та впровадження лікування мінеральними водами та грязями за ініціативи відомого одеського епідеміолога Й. Й. Мочутковського. Сприяло розвитку санаторного та курортного лікування на півдні.

14

205 років від дня народження **Миколи Федоровича ЩЕРБИНИ** (1821-1869), поета. У 1849-1850 рр. жив в Одесі, де вийшла його перша книга «Греческие стихотворения» (1850).

90 років від дня народження **Владлена Миколайовича ТОЦЬКОГО** (1936-2025), біохіміка, генетика, викладача, доктора біологічних наук (1982), професора (1983) Одеського державного університету імені І. І. Мечникова (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова), видатного вченого, педагога, організатора науки, заслуженого діяча науки і техніки України (2007).

15

120 років від дня народження **Ірми Хаймовича ДРУКЕРА** (1906-1982), одеського прозаїка, літературного критика. Писав на їдиш. Похований в Одесі на єврейському кладовищі.

16

160 років від дня народження **Василя Васильовича КАНДИНСЬКОГО** (1866-1944), художника, теоретика мистецтва, одного з засновників абстракціонізму. Закінчив 3-тю одеську гімназію (1885). В Одесі отримав базову художню та музичну освіту. Був членом об'єднання любителів художнього мистецтва України та активним учасником виставок об'єднання.

17

160 років від дня народження **Євгена Йосиповича БУКОВЕЦЬКОГО** (1866-1948), українського одеського художника побутового жанру та портретиста. У 1890 році закінчив Одеську малювальну школу (нині – Одеський художній фаховий коледж імені М. Б. Грекова). За його ініціативи було організовано Товариство художників імені Кириака Костанді в Одесі (1922-1929). Народився в Одесі.

130 років від дня народження **Леоніда Овсійовича МУЧНИКА** (1896-1966), українського живописця, педагога. Народився в Одесі.

18

80 років від дня народження **Григорія Аркадійовича ПАЛАТНИКОВА** (1946), українського живописця, графіка, заслуженого художника України (2009). Народився в м. Березівка (нині – Березівської міської громади Березівського району Одеської області).

19

165 років від дня народження **Миколи Івановича АНДРУСОВА** (1861-1924), геолога, стратиграфа та палеонтолога, академіка Української академії наук (1920). Народився в Одесі.

20

100 років від дня народження **Катерини Михайлівни ЛОЗОВОЇ** (1926-2007), української акторки, заслуженої артистки України (1987). Служила в Одеському українському театрі (нині – Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька).

21

120 років від дня народження **Олександра Михайловича БАТРОВА** (1906-1990), прозаїка та сценариста. Учасник Другої світової війни. Був членом національної Спілки письменників України (з 1935 р.). Народився і жив в Одесі.

115 років від дня народження **Берти Яківни БАРСЬКОЇ** (1911-1994), театального критика, філологині, викладачки вишу, члена секції критики Одеського відділення Українського театального товариства (з 1966 р.). Була членом художньої ради Одеського театру музкомедії (нині – Одеський академічний театр музичної комедії імені Михайла Водяного) та Одеського українського театру (нині – Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька).

160 років від дня народження **Данила Кириловича ЗАБОЛОТНОГО** (1866-1929), академіка, мікробіолога та епідеміолога. Створив першу у світі кафедру епідеміології, працюючи ректором Одеського медичного інституту (нині – Одеський національний медичний університет) (1920), президент Всеукраїнської академії наук (нині – Національна академія наук України) (1928).

150 років від дня народження **Миколи Дмитровича СТРАЖЕСКА** (1876-1952), видатного вченого, клініциста, творця патофізіологічного напрямку в медицині. Очолював кафедру терапії медичного факультету Одеського університету (нині – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова) (1919-1922). Народився в Одесі.

100 років від дня народження **Галини Трохимівни ОСТАШЕВСЬКОЇ** (1926-2013), української актриси, заслуженої артистки України (1969). Служила в Одеському театрі юного глядача (нині – Одеський академічний театр юного глядача). Дружина Г. Р. Осташевського.

170 років від дня народження **Олександра Михайловича ДЕРИБАСА** (1856-1937), історика, журналіста, краєзнавця та бібліографа, автора історичних та мемуарних нарисів, троюрідного племінника адмірала **Й. М. Дерибаса**. Народився в Одесі.

У 2026 РОЦІ ВИПОВНЮЄТЬСЯ:

- ❖ **285 років від дня народження Івана Васильовича ГУДОВИЧА** (1741-1820), представника українського козацько-старшинського роду Гудовичів, учасника штурму турецької фортеці Єні-Дунья (1789). Опанував укріпленням фортецю Кілію (1790).
- ❖ **265 років від дня народження Хоми Олександровича КОБЛЕ** (1761-1833), одного з перших будівельників Одеси, військовий комендант міста.
- ❖ **230 років від дня народження Франца (Франческа) Карловича БОФФО** (1796-1867), архітектора. Жив і працював в Одесі з 1818-1857 рр. Його роботи: Воронцовський палац (1826-1861), Потьомкінські сходи (1837-1841), палац графині О. С. Потоцької (нині – Одеський національний художній музей) (1823-1826) та ін.
- ❖ **220 років від дня народження Зенона Ісідора Антонія БЄЛНА-БЖОВСЬКОГО** (1806-1887), державного діяча, мандрівника, колекціонера цінних картин та скульптур, зем'янина шляхетського походження. У 1851-1852 роках в Одесі для мецената був збудований неоготичний палац Бжовзовського (Шахський палац) за проектом архітектора Ф. Гонсіоровського.
- ❖ **175 років від дня народження Олександра Євгеновича НАЗІМОВА** (1851-1902), українського правознавця, професора, вченого з державного та адміністративного (поліцейського) права, викладача, представника Одеської школи права. Похований в Одесі.
- ❖ **165 років від дня народження Леона Давидовича ЛЯХОВЕЦЬКОГО** (1861 – ?), письменника-публіциста. Народився в м. Ананіїв, (нині – Ананіївської міської громади Подільського району Одеської області).
- ❖ **155 років від початку (1871) в Одесі творчої діяльності корифея української сцени Марка Лукича КРОПИВНИЦЬКОГО** (1840-1910).
- ❖ **150 років від дня народження Лазаря Йосиповича КАРМЕНА** (1876-1920), письменника, журналіста. Його книги і публікації були присвячені тяжкому життю мешканців одеського «дна»: «Дикуни», «На дні Одеси», «В рідному гнізді», «З життя одеських прикажчиків». Народився в Одесі.

- ❖ **140** років від дня народження **Лазаря Борисовича БЄЛКІНА** (1886-1965), одеського архітектора. Закінчив Одеське художнє училище (нині – Одеський художній фаховий коледж імені М. Б. Грекова) й став помічником архітектора та інженера С. А. Ландесмана. За його проєктами було створено 22 споруди в Одесі, серед яких будівлі 7 шкіл.

- ❖ **125** років від дня народження **Клеопатри Василівни ТИМОШЕНКО** (1901-1984), української театральної акторки. У 1927 р. стає артисткою Одеської держдрами, у 1934-1938 рр. – Одеського театру революції (нині – Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька). Дружина українського театального режисера І. Я. Юхименка.

- ❖ **135** років (**1891**) від часу заснування в Одесі лікарем **Т. А. ТИЧИНСЬКИМ** першої в Україні приватної зуболікарської школи.

- ❖ **130** років від дня народження **Варвари Василівни СКОРОДИНСЬКОЇ-ФІЛАТОВОЇ** (1896-1989), видатного офтальмолога.

- ❖ **110** років від дня народження **Олександра Олексійовича НЕЧИПУРЕНКА** (1916-1942), вчителя, журналіста, учасника героїчної оборони Одеси у 1941 р. Його ім'я носить провулок в м. Одесі.

- ❖ **100** років тому (**1926**) на Одеській кінофабриці почав свою творчу діяльність **Олександр Петрович ДОВЖЕНКО** (1894-1956).

У 2026 РОЦІ ВІДЗНАЧАЄТЬСЯ:

- ❖ **265** років від часу заснування (**1761**) с. Ясинове-Друге (нині – Зеленогірської селищної громади Подільського району Одеської області).

- ❖ **235** років від часу заснування (**1791**) с. Долинське (нині – Ренійської міської громади Ізмайльського району Одеської області).

- ❖ **230** років тому (**1796**) в Одесі засновано товарну біржу.

- ❖ 220 років (1806) від часу відкриття купцем І гільдії Іллею Новіковим канатного заводу в Одесі (нині – Приватне акціонерне товариство «Виробниче об'єднання «Стальканат-Сілур»).
- ❖ 220 років від часу виникнення (1806) села Мирне (нині – Біляївської міської громади Одеського району Одеської області), першого німецького поселення Фройденталь, що в перекладі означає «Долина Радості».
- ❖ 220 років тому (1806) засновано Миловарний завод Д. Кунерта в Одесі.
- ❖ 215 років від часу заснування (1811) с. Каракурт (нині – Василівської сільської громади Болградського району Одеської області) (єдине албанське село в районі).
- ❖ 215 років від часу заснування (1811) с. Курчи (нині – с. Виноградівка Болградської міської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ 215 років тому (1811) була встановлена перша новорічна ялинка в Одесі для дочки княгині Марії Антонівни Нарішкіної – Софійки.
- ❖ 210 років від часу заснування (1816) м. Арциз (нині – Арцизької міської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ 210 років від часу заснування (1816) Ренійського порту (нині – Ренійський морський торговельний порт).
- ❖ 205 років від часу заснування (1821) м. Болград (нині – Болградської міської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ 205 років від часу заснування (1821) с. Дмитрівка (нині – Городненської сільської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ 195 років від часу спорудження (1831) моста над Карантинною балкою (архітектори: **Ф. К. Боффо, Г. І. Торрічеллі**), другого кам'яного моста в Одесі (нині – продовження вулиці Миколи Савича).
- ❖ 195 років тому (1831) вийшов перший провінційний літературно-художній альманах «Одеський альманах на 1831 рік» (історичне видання).

- ❖ **185** років від часу закінчення (**1841**) будівництва Потьомкінських сходів (1834-1841).
- ❖ **170** років від часу створення (**1856**) пробкового заводу **Арпса** в м. Одесі.
- ❖ **165** років від часу заснування (**1861**) с. Залізничне (нині – Болградської міської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ **165** років від часу заснування (**1861**) с. Олександрівка (нині – Любашівської селищної громади Подільського району Одеської області).
- ❖ **165** років від часу появи (**1861**) першої маслоробні в Одесі.
- ❖ **165** років тому (**1861**) під час об'єднання трьох хуторів засновано село Калчева (нині – Василівської сільської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ **145** років тому (**1881**) висаджено понад 3000 дерев на вулицях Одеси.
- ❖ **135** років тому (**1891**) побудований прибутковий будинок І. Звонарева на вулиці Новосельського, 67 (архітектор **М. К. Толвінський**).
- ❖ **130** років тому (**1896**) було відкрито пам'ятник **Ерасту Степановичу АНДРІЄВСЬКОМУ** (1809-1872) (архітектор **Микола Толвінський**, скульптор **Борис Едуардс**), першому досліднику одеських лиманів та засновнику першої здравниці в Одесі на Куяльницькому лимані.
- ❖ **130** років від часу заснування (**1896**) с. Будаї (нині – Кодимської міської громади Подільського району Одеської області).
- ❖ **130** років тому (**1896**) на Пересипі почав працювати завод Одеського товариства по виробництву цукру.
- ❖ **125** років тому (**1901**) за постановою Міської думи Малофонтанська дорога перейменована на Французький бульвар.
- ❖ **125** років тому (**1901**) започатковано в Одесі першу міжнародну просвітницьку організацію імені Данте Аліг'єрі, засновником та президентом комітету був проф. **Джованні Сперандео**.

- ❖ 125 років тому (1901) побудований прибутковий будинок Фальц-Фейна на вулиці Гоголя, 7, 1900-1901 (архітектори: **Л. Л. Влодек**, **С. А. Ландесман**, скульптор **Т. Л. Фішель**).
- ❖ 125 років тому (1901) побудований прибутковий будинок Серебреннікова на вулиці Європейська, 70 (архітектор **С. А. Ландесман**).
- ❖ 125 років тому (1901) побудований прибутковий будинок на вулиці Новосельського, 51 (архітектор **М. І. Лінецький**, інженер **П. Д. Токарев**).
- ❖ 125 років тому (1901) було підписано проєкт на будівлю прибуткового будинку Тепера (1908-1910) на вулиці Вадима Корженка, 6 (раніше – Осипова, 6) (архітектор **Ф. А. Троупянський**).
- ❖ 125 років тому (1901) побудований прибутковий будинок Зайченка на розі вулиць Італійська, 55 та Базарна, 37 (архітектор **Р. Л. Радбиль**).
- ❖ 125 років тому (1901) побудований будинок Нолле на вулиці Рішельєвська, 45 (архітектор **Є. М. Смідович**).
- ❖ 125 років тому (1901) побудований прибутковий будинок Фалькевича на вулиці Тираспольська, 25 (архітектор **П. У. Клейн**).
- ❖ 125 років тому (1901) почалися систематичні розкопки Ольвії.
- ❖ 120 років тому (1906) вийшов перший номер першої української газети «Народна справа» в Одесі, виданої **І. М. Луценком** напередодні першого зібрання одеської «Просвіти». Друкувалась в друкарні Південноукраїнського товариства друкарської справи.
- ❖ 120 років тому (1906) споруджується будівля спеціально для Одеської міської публічної бібліотеки на вулиці Пастера, 13 (1904-1906) (архітектор **Ф. П. Нестурх**).
- ❖ 115 років тому (1911) було створено Одеське автомобільне товариство, засновником якого був **А. А. Анатра**, президентом – **О. В. Вассал**.
- ❖ 115 років тому (1911) було створено Одеське товариство боротьби з туберкульозом.

- ❖ **115 років тому (1911)** на вулиці Дальницька, 52, був побудований пивоварний завод «Одеська Баварія» (архітектор **Б. А. Бауер**).
- ❖ **105 років тому (1921)** був створений одеський Археологічний інститут, функціонував до 1924 року як вищий навчальний заклад для підготовки фахівців у галузі архівознавства, музеєзнавства та культурології.
- ❖ **105 років тому (1921)** була створена в Одесі туберкульозна лікарня імені Р. Коха на 75 ліжок (організатор, головний лікар **Д. Л. Меєрсон**).
- ❖ **105 років тому (1921)** було створено Одеське хірургічне товариство.
- ❖ **100 років тому (1926)** відбулося офіційне відкриття першого в Україні науково-дослідного інституту фізики в Одесі, який з 1933 року став структурним підрозділом Одеського державного університету, а пізніше був реорганізований у сучасний Науково-дослідний інститут фізики при Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова.
- ❖ **100 років тому (1926)** створено перший центр українознавства академічного типу – Одеське наукове товариство при Всеукраїнській Академії наук.
- ❖ **95 років тому (1931)** було реорганізовано Виноробну станцію виноградарів та виноробів (1905) в Одесі в Український науково-дослідний інститут виноградарства і виноробства (з мережею опорних пунктів) (нині – Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова»).
- ❖ **95 років тому (1931)** вперше в Одесі була створена **Л. А. Баринштейном** міська станція переливання крові.
- ❖ **90 років тому (1936)** відбулося перше змагання з шахів в Одесі.
- ❖ **90 років тому (1936)** відкрито Міський палац дитячої та юнацької творчості, розташований у Воронцовському палаці.
- ❖ **90 років від часу заснування (1936)** Зеленого театру (амфітеатр просто неба) в Одесі в Центральному парку культури та відпочинку імені Т. Г. Шевченка.

- ❖ **80 років від часу створення (1946)** першої бібліотеки в с. Петрівка (нині – Новокальчевської сільської громади Березівського району Одеської області).
- ❖ **80 років від часу створення (1946)** видання «Офтальмологічний журнал» за ініціативи **В. П. Філатова**. Він був заснований навесні 1946 року як друковане видання для своєчасної публікації досягнень у боротьбі зі сліпотой та інвалідністю внаслідок зниження зору.
- ❖ **80 років тому (1946)** відкрита районна бібліотека для дорослих та районна дитяча бібліотека у м. Болград (нині – Болградської міської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ **80 років від часу заснування (1946)** районної газети «Миколаївський вісник» у селищі Миколаївка (нині – Миколаївської селищної ради Березівського району Одеської області).
- ❖ **75 років від часу відкриття (1951)** бібліотеки у с. Голиця (нині – Василівської сільської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ **75 років від часу відкриття (1951)** сільської бібліотеки у с. Мирне (нині – Біляївської міської громади Одеського району Одеської області).
- ❖ **75 років від часу відкриття (1951)** сільської бібліотеки у с. Табаки (нині – Болградської міської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ **75 років від часу заснування (1951)** сільської бібліотеки у с. Залізничне (нині – Болградської міської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ **70 років від часу заснування (1956)** сільської бібліотеки у с. Оріхівка (нині – Кубейської сільської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ **70 років тому (1956)** побудовано будівлю спального корпусу № 1 будинку відпочинку «Примор'є» на вулиці Посмітного, 1 (нині – вулиця Балтиморська), (1954-1956) (архітектори: **Л. К. Афанасьєва, Л. Н. Павловська**).
- ❖ **70 років тому (1956)** почали виходити маркувальні листівки з видами міста Одеси.

- ❖ 65 років від часу відкриття **(1961)** Болградського історико-етнографічного музею в м. Болград (нині – Болградської міської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ 60 років від часу відкриття **(1966)** консервного заводу у м. Ананьєві (нині – Ананьївської міської громади Подільського району Одеської області).
- ❖ 60 років тому **(1966)** в Одеському парку культури і відпочинку було відкрито пам'ятник Т. Г. Шевченку (скульптори: **А. Ю. Белостоцький, О. О. Супрун**, архітектор **Г. В. Топуз**).
- ❖ 55 років від часу відкриття **(1971)** міської бібліотеки у м. Рені (нині – Ренійської міської громади Ізмайльського району Одеської області).
- ❖ 50 років тому **(1976)** розпочато будівництво поромної переправи Іллічівськ (з 17 лютого 2016 р. Чорноморськ) – Варна.
- ❖ 45 років від часу відкриття **(1981)** Будинку культури у с. Калчева (нині – Васиївської сільської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ 45 років від часу відкриття **(1981)** нової будівлі Одеського театру музичної комедії імені Михайла Водяного (нині – Одеський академічний театр музичної комедії імені Михайла Водяного).
- ❖ 40 років від часу заснування **(1986)** ансамблю бального танцю «Натхнення» (керівник **В. В. Алавацька**), що діє при КЗ «Центр культури та дозвілля» Болградської міської ради Болградського району Одеської області.
- ❖ 35 років від часу відкриття **(1991)** бібліотеки у с. Нові Трояни (нині – Городненської сільської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ 30 років від часу створення **(1996)** ПАТ «Харчовик» з виробництва вина та коньяків у м. Болград (нині – Болградської міської громади Болградського району Одеської області).
- ❖ 5 років від часу відкриття **(2021)** етнографічного музею **сім'ї Іллі Русинського та Ніни Куніциної** в с. Каракурт Васиївської сільської громади Болградського району Одеської області.

ПОКАЖЧИК ІМЕН

- Аганін М. А. 25
Алавацька В. В. 39
Алексєєв М. П. 18
Алексєєв О. К. 12
Алоїн В. М. 14
Анатра А. А. 36
Андрієвський Е. С. 35
Андрусов М. І. 30
Арпс 35
Асєєв І. М. 10
Афанасьєва Л. К. 38
- Балишев В. 26
Баришева Н. З. 20
Барнштейн Л. А. 37
Барська Б. Я. 31
Батров О. М. 30
Бауер Б. А. 37
Белина-Бжозовський, Зенон
Ісідор Антоній 32
Белостоцький А. Ю. 39
Беркас М. А. 22
Бернардацці О. Й. 11
Бершадський В. А. 11
Белкін Л. Б. 33
Білінський В. Б. 15
Білостоцький А. Ю. 23
Божій М. М. 24
Бондарчук С. К. 21
Боффо Ф. К. 32, 34
Бровченко В. Я. 17
Буковецький Є. Й. 30
Бурбак М. І. 14
Бучма А. М. 11
- Васал О. В. 36
Василєвська Л. О. (Дніпрова Чайка) 26
Васьковський Є. В. 10
Веріго О. А. 22
Влодек Л. Л. 36
Вольфкович С. І. 26
Воробйов В. П. 20
Вороний М. К. 29
- Ганзен О. В. 8
Гетьман В. П. 18
Гефт М. А. 15
Гешеле Е. Е. 5
Гігельс Е. Г. 25
Гінзбург Л. Н. 6
- Гонсіоровський Ф. 32
Гончар А. П. 28
Григор'єв В. В. 11
Гришко М. С. 10
Грушевський М. С. 24
Гудович І. В. 32
- Де-Метц Г. Г. 16
Дерибас Й. М. 31
Дерибас О. М. 31
Дзюба В. І. 23
Дідурко І. О. 6
Довгань Л. М. 17
Довженко О. П. 33
Додін Є. В. 7
Дриженко А. М. 10
Друкер І. Х. 29
Дювернуа М. А. 27
- Едуарде Б. 35
Єфімов М. Н. 28
- Желєв І. І. 19
Жиліна З. І. 27
- Заболотний Д. К. 31
Зайцев С. М. 17
Зелінський М. Д. 8
Знатоков Ю. В. 8
- Іваниця В. О. 18
Івницький М. Б. 9
- Казаков В. І. 25
Казанський П. Є. 16
Каменський Ф. М. 25
Кандинський В. В. 29
Караванський С. І. 7
Кармен Л. Й. 32
Клейн П. У. 36
Кобле Х. О. 32
Ковалєвський С. А. 5
Козовякін В. 16
Кофман В. С. 24
Коцебу П. Є. 21
Красотов О. О. 15
Кропивницький М. Л. 32
Крочмарюк О. І. 19
Кунерт Д. 34
Куніцина Н. 39
Курмашев Ш. Д. 23
Кушнір В. І. 7

- Ландесман С. А. 33, 36
Ланжерон О. Ф. 7
Литвак Б. Д. 23
Лігін В. М. 20
Лінецький М. І. 36
Лоза А. І. 6
Лозова К. М. 30
Лур'є, Ноте 6
Луценко В. У. 11
Луценко І. М. 36
Луценко І. М. 6
Ляховецький Л. Д. 32
Мавроді І. В. 21
Максутов Д. Д. 13
Маразлі Г. Г. 9, 21, 22
Мартиновський В. С. 16
Мацієвський А. Ю. 16
Меєрсон Д. Л. 37
Мешерська Г. Ю. 17
Михалевич Б. Г. 7
Мойхер-Сфорім, Менделе (Шолом Яків Бройде) 5
Мочульський В. М. 6
Мочутковський Й. Й. 29
Мурзакевич М. Н. 14
Мучник Л. О. 30
Назімов О. Є. 32
Наришкіна М. А. 35
Неструх Ф. П. 36
Нечипуренко О. О. 33
Невєров І. М. 18
Нікіфорчук Л. П. 26
Новіков І. С. 34
Онїлова Н. А. 13
Осташевська Г. Т. 31
Осташевський Г. Р. 17
Павловська Л. Н. 38
Палатников Г. А. 30
Палаузов В. М. 16
Пігров К. К. 27
Попруженко М. Г. 20
Потьомкін О. М. 11
Прендель Р. О. 9
Пресіч М. О. 20
Равицький І. М. 27
Радбиль Р. Л. 36
Раковський М. Ю. 14
Рибак А. 9
Рихлецький В. М. 5
Рішельє, де Арман-Емманюель дю Плессі 24
Рубенчик Л. Й. 12
Русинський І. 39
Салік О. Я. 28
Сатосова Л. І. 28
Сегаль Ф. 12
Синицький В. М. 22
Скарга Ю. Б. 20
Скліфосовський М. В. 13
Скородинська-Філатова В. В. 33
Славін Л. І. 26
Смідович Є. М. 36
Смірнов В. О. 8, 13
Сперандео, Джованні 35
Столярський П. С. 28
Стражеско М. Д. 31
Стратулат В. І. 5
Стриженюк С. С. 10
Строката Н. А. 7
Супрун О. О. 39
Сушинський Б. І. 13
Тараненко М. О. 21
Тимошенко К. В. 33
Тичина П. Г. 7
Тичинський Т. А. 33
Токарев О. П. 8
Токарев П. Д. 36
Толвінський М. К. 35
Тонська А. Б. 19
Топуз Г. В. 23, 39
Топузов Ю. Б. 24
Торрічеллі Г. І. 34
Тоцький В. М. 29
Троупянський Ф. А. 36
Туз В. П. 18
Українка, Леся (Лариса Петрівна Косач) 9
Умов М. О. 8
Урсу Д. П. 25
Уточкін С. І. 19
Філатов В. П. 12, 38
Філатов К. В. 26
Фішель Т. Л. 36
Фліт Б. 12
Франко І. Я. 22
Швець В. О. 8
Шилов М. І. 17
Шимановський М. В. 22
Шувалов Р. О. 25
Щербина М. Ф. 29
Юхименко І. Я. 33

ЗМІСТ

СІЧЕНЬ	5
ЛЮТИЙ	7
БЕРЕЗЕНЬ	10
КВІТЕНЬ	12
ТРАВЕНЬ	14
ЧЕРВЕНЬ	17
ЛИПЕНЬ	19
СЕРПЕНЬ	20
ВЕРЕСЕНЬ	22
ЖОВТЕНЬ	24
ЛИСТОПАД	26
ГРУДЕНЬ	29
У 2026 РОЦІ ВИПОВНЮЄТЬСЯ:	32
У 2026 РОЦІ ВІДЗНАЧАЄТЬСЯ:	33
ПОКАЖЧИК ІМЕН	40

2026

Січень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Лютий

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Березень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Квітень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Травень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Червень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Липень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Серпень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Вересень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Жовтень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Листопад

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Грудень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

